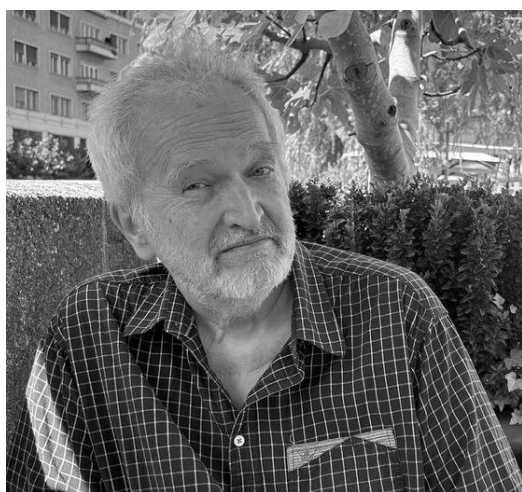

NOMINACIJE ZA JERMANOVO NAGRADO 2024

Utemeljitelje

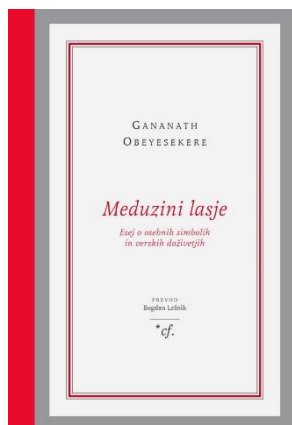
Bogdan Lešnik

*Foto: UL FSD in arhiv Založbe /*cf.*

Gananath Obeyesekere: *Meduzini lasje: esej o osebnih simbolih in verskih doživetjih*

Založba /*cf., 2023

Meduzini lasje: esej o osebnih simbolih in verskih doživetjih (*Medusa's Hair: An Essay on Personal Symbols and Religious Experience*) so eno temeljnih del svetovno priznanega pionirja šrilanške antropologije in zaslužnega profesorja Gananatha Obeyesekereja na univerzi Princeton. Knjiga, nastala iz avtorjevih terenskih raziskav, je pomembna etnografska študija verskih praks in običajev, saj stremi k

celostni teoretski utemeljitvi funkcije simbola v verskih obredih na Šrilanki. Kot poudarja urednica Amelia Kraigher, je njena referenčnost in izjemnost v izvirnem spoju več antropoloških, etnoloških, socioloških, kulturoloških, filozofskih, zgodovinskih, psihoanalitičnih, umetnostnozgodovinskih ter celo literarnih tradicij, virov, konceptov in referenc. Zato terja od prevajalca razgledanost po družboslovnih in humanističnih teorijah, obvladovanje njihove strokovne terminologije, kulturne zgodovine, predvsem pa veščino, občutljivost in poznavanje tradicij pri prenosu posebnega izrazja iz oddaljene kulture v slovenščino, razumevanje specifik tamkajšnje kulturne in verske tradicije ter celo znanje sinhalščine, materinščine največje etnične skupnosti na Šrilanki.

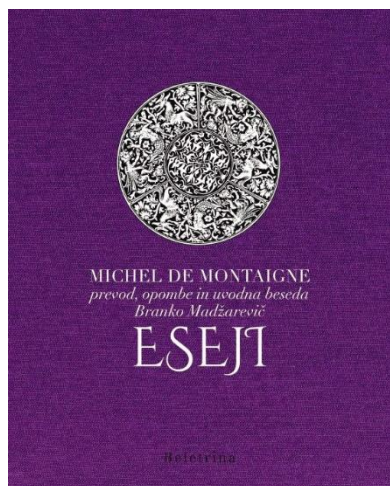
Zahtevni prevod omenjene knjige je odlično opravil Bogdan Lešnik, psiholog, humanist, publicist, prevajalec in LGBT aktivist, ki je žal preminil junija letos. Ljubitelji družboslovja in humanistike ga poznajo kot urednika in avtorja spremnih besed v pomembnih knjigah, katerih prevodi so izšli pri uglednih založbah (SH, /*cf. in druge): omenimo zgolj dela Sigmunda Freuda, Michela Foucaulta, Leva Klejna, Melanie Klein, Didierja Eribona. Prav tako ga poznajo kot prevajalca več monografij, npr. Austinove *Kako napravimo kaj z besedami*, Plantovega *Rožnatega trikotnika*, Evans-Pritchardovega *Ljudstva Nuer*, Castelovega *Psihiatričnega reda* in nazadnje Obeyesekerejevih *Meduzinih las*, ki so ostali njegov zadnji knjižni prevod. Natančen in suveren prevod iz angleškega izvirnika je prevajalec opremil še s pojasnili specifičnih besed, izrazov in poimenovanj v sinhalščini, sanskrtu in paliju ter utemeljil svoje prevodne rešitve in prečrkovanje v slovenščino. Poleg tega, da je prevod strokovno odličen, pa se bere tekoče in domala napeto, tako da mora pritegniti tudi širše bralske kroge.

Branko Madžarevič

Foto: zasebni arhiv

Michel de Montaigne: *Eseji I-III* Založba Beletrina, 2023

Zbrani *Eseji* francoskega humanista, pisatelja in filozofa Michela de Montaigna so temeljno delo renesančne filozofije in predstavljajo začetek zvrsti eseja. Montaigne je to kompleksno delo na več kot 1300 straneh pisal od leta 1572 do smrti leta 1592, svoja razmišljanja je nenehno dopolnjeval in nadgrajeval, tako da celovito odražajo različne faze njegovega filozofskega mišljenja. Glavno načelo

Montaignevega razmišljanja je bilo proučevanje samega sebe, avtoritativno moralo srednjega veka je skušal nadomestiti z moralo, ki naj bi jo človek sam sprejel po svobodni presoji, torej z moralo življenjske radosti, ki je izraz resnične človeške modrosti. V svojih razmišljanjih se je dotaknil skoraj vseh človeških lastnosti in dejavnosti, renesančno miselnost in način življenja je zajel široko in mnogostrano. Izjemna širina virov, iz katerih črpa svoja razmišljanja, ponuja

bralcu sladokusno zakladnico modrosti, navedb in razmislekov, ki segajo od antičnih osebnosti in mislecev do številnih Montaignevih sodobnikov.

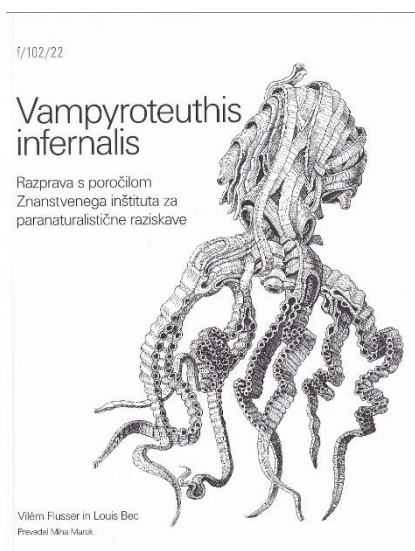
Z integralnim prevodom *Esejev* smo v slovenščini dobili eno tistih mojstrov in, v katerih se srečata vrhunski avtor in izjemen prevajalec. Prevodi Branka Madžareviča so umetnine, ki zorijo počasi, potrpežljivo, s premišljevanjem, raziskovanjem in proučevanjem virov. Prevod je nastajal od leta 1998 do leta 2019, sledila so štiri leta urejanja, piljenja in korektur. Prevod je jezikovna mojstrovina, avtorjeva razmišljanja beremo v živem, sugestivnem jeziku s pridihom patine, ki jo ustvarjata bogato besedišče in skrbno izpeljane misli. Branje daje vtis lahkotnosti, kar je plod natančnega in spretnega piljenja stavkov in le primerjava z izvirnikom in njegovimi variantami v sodobni francoščini razkrijeta kompleksnost in mojstrstvo prevoda. Dragocen prevajalčev uvod razkrije široko paleto prevajalskih izzivov, ki segajo od raziskovanja zgodovinskih virov, poznavanja filozofije, književnosti do nešteti citatov, navedb in referenc. S prevodom *Esejev* smo v slovenskem jeziku dobili Montaignevo brezčasno razmišljanje o človeški naravi in humanistični kažipot po vprašanjih človekovega bivanja.

Miha Marek

Foto: Katja Čičigoj

Vilém Flusser in Louis Bec: *Vampyroteuthis infernalis*: Razprava s poročilom Znanstvenega inštituta za paranaturalistične raziskave
Membrana, 2022. Prevedel Miha Marek

Vampyroteuthis infernalis je daljši esej filozofa Viléma Flusserja in biologa Louisa Beca, ki duhovito povezuje filozofski, kulturološki in naravoslovni, pretežno zoološki diskurz. Nekakšno orjaško (izmišljeno) hobotnico, »vampirotevt« iz naslova, podrobno analizira po različnih plateh (fizični in psihični strukturi) in jo primerja s stanjem človeka samega, kar mu nudi iztočnico za filozofska razmišljanja o življenju in oblikah življenja: »In

vendar vampirotevt za nas ni tujec. Brezno, ki nas ločuje od njega, je neprimerljivo manjše od tistega, ki nas ločuje od živih bitij iz vesolja ... Mi stojimo na vršičku ene, on pa na vršičku druge veje istega filogenetskega telesa. ... Tu naš namen torej ni znanost, temveč bajka. Človeka v njegovi vretenčarski tubiti hočemo kritizirati s stališča mehkužca.«

Prevajalec iz nemščine Miha Marek je dobro ujel gibek in humorno lahkoten slog izvirnika, ki mehča miselno zahtevno temo. Natančno je zaznal duhovite namige ter hotene ali naključne dvoumnosti in dvopomenskosti ter jih ustrezno prevedel. Pokazal je odlično poznavanje biološke in filozofske terminologije ter visoko sposobnost samostojnega odločanja med alternativnimi možnostmi prevoda posameznih pojmov. Pozoren je bil tudi na Flusserjevo idiomatsko rabo nekaterih izrazov, glede katere se je poučil iz drugih Flusserjevih del, tako da je zanje lahko uporabil ustrezne in že ustaljene prevedke. O tem priča denimo ena od prevajalčevih splošnih opomb: »Termin *informieren* ima v besedilu poseben pomen: oblikovati z dodajanjem informacije, vnesti v nekaj informacijo in tako tej stvari dati obliko. Cf. Vilém Flusser, *K filozofiji fotografije*, prev. Anja Naglič ...« Posebej se je izkazal kot kompetenten in kritičen bralec prevajanega dela, saj je v opombi opozoril na nekatere stvarne napake in terminološke nedoslednosti izvirnika, ki jih je v svojem prevodu ob tehtnem pojasnilu odpravil. Prevod tega sicer razmeroma kratkega, a prevajalsko zahtevnega dela pa ni le pomensko izčističen in pretehtan, temveč tudi tekoč in jezikovno okreten, tako da odlično prenaša iskrivega duha izvirnika.